

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 81/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Notárskej komory Slovenskej republiky vo veci vyčiarknutia zo zoznamu notárov a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola faxovým podaním zo 7. marca 2016 (doplneným o písomnú formu v zákonnej lehote; pozn.) doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a základného práva na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Notárskej komory Slovenskej republiky (ďalej len „notárska komora“) vo veci jej vyčiarknutia zo zoznamu notárov.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľke vymenovanej rozhodnutím Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) č. 580/1996-30 z 21. marca 1996 za notárku bez časového obmedzenia bolo zo strany ministerstva listom č. 27934/2015/52 z 25. júna 2015 oznámené, že výkon jej notárskeho úradu zo zákona zaniká k 31. decembru 2015.

Ako ďalej sťažovateľka udáva, „... *po doručení tohto listu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v Bratislave došlo k zmene Notárskeho poriadku. Dôvodom bola skutočnosť, že zákonodarca... si bol vedomý, že platná právna úprava je neurčitá. Zákonodarca s účinnosťou odo dňa 1.12.2015 novelou vykonanou zákonom NR SR č. 267/2015 vykonal zmenu právnej úpravy tak, že podľa § 32 písm. c/ zákona SNR č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti /Notársky poriadok/, prezídium komory /t.j. Notárskej komory Slovenskej republiky/ vyčiarkne zo zoznamu notárov toho, kto dosiahol vek 67 rokov k 31. decembru kalendárneho roka. Toto zákonné ustanovenie je platné a účinné odo dňa 1.12.2015...*

Odporca ma podľa mojich informácií vyčiarol zo zoznamu notárov podľa § 32 písm. c/ Notárskeho poriadku k mne neznámemu dňu. Ja, sťažovateľka, som dňa 10.3.2015 dovŕšila vek 67 rokov.

To znamená, že i po dni 1.1.2016 som stále notárkou, som členkou Notárskej komory Slovenskej republiky v Bratislave /odporca/, ale nemám notársky úrad. Výkon môjho notárskeho úradu mi zanikol ku dňu 31.12.2015 podľa 14 ods. 1 písm. d/ Notárskeho poriadku.

Odporca mi do dnešného dňa nedoručil žiadne rozhodnutie a ani žiadne oznámenie podľa § 32 písm. c/ Notárskeho poriadku o mojom vyčiarknutí zo zoznamu notárov. Odporca takto koná účelovo v snahe znemožniť mi podať na všeobecný súd žalobu proti odporcovi. Odporca voči mne postupuje neústavným spôsobom, lebo nekoná zákonom predpísaným spôsobom, a tým spôsobuje zbytočné prietahy v konaní. Odporca týmto svojim

nekonaním porušuje moje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a moje právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“.

3. S poukazom na judikatúru ústavného súdu, ako aj na príslušné ustanovenia zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Notársky poriadok“) sťažovateľka v závere podanej sťažnosti zdôrazňuje, že „... platné a účinné ustanovenia § 14 ods. 1 písm. d/ a § 32 písm. c/ Notárskeho poriadku si navzájom odporujú. Navyiac nie je možné, aby som bola v roku 1996 vymenovaná Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky v Bratislave za notárku na dobu neurčitú a počas výkonu mojej notárskej činnosti sa Notársky poriadok zmenil tak, že z doby neurčitej sa stala doba určitá. Novely Notárskeho poriadku platia retroaktívne, čo je v právnom štáte nepripustné.

Ja, sťažovateľka som samostatne zárobkovo činná osoba a zákonodarca /NR SR/ mi prijatou právnou úpravou zakázal podnikať, t. j. vykonávať notársku činnosť. Splňala som a naďalej splňam všetky zákonné kritériá na notárku a na výkon notárskej činnosti.

Odporca porušuje moje základné právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa článku 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a tým ma diskriminuje vo vzťahu k iným osobám.“.

4. S ohľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jej práv (bod 1) postupom notárskej komory, notárskej komore prikázal vo veci jej vyčiarknutia zo zoznamu notárov konať bez zbytočných prietáhov a priznal jej primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €, ako aj úhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

7. Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

8. Podstata námietok sťažovateľky spočíva v jej nespokojnosti ako s postupom notárskej komory v súvislosti s jej vyčiarknutím zo zoznamu notárov, ktorému vyčíta priet'ahovosť, tak aj so samotným znením dikcie ustanovení § 14 ods. 1 písm. d) a § 32 písm. c) Notárskeho poriadku, ktoré si podľa názoru sťažovateľky vzájomne odporujú. Sťažovateľka v kontexte druhej sťažnostnej námietky zároveň poukazuje i na rektoaktivitu novely Notárskeho poriadku vykonanú zákonom č. 267/2015 Z. z., ktorá mala podľa jej názoru výkon jej notárskej činnosti zmeniť z doby neurčitej na dobu určitú.

9. Postavenie a činnosť notárov vrátane ich samosprávy upravuje Notársky poriadok.

Podľa § 14 ods. 1 písm. d) Notárskeho poriadku výkon notárskeho úradu zaniká ku dňu 31. decembra kalendárneho roka, v ktorom notár dosiahne vek 67 rokov.

Podľa § 32 písm. c) Notárskeho poriadku prezídium komory vyčiarkne zo zoznamu notárov toho, kto dosiahol vek 67 rokov k 31. decembru kalendárneho roka.

Sťažnosti na notárov vybavuje komora. Sťažnosti na komoru vybavuje ministerstvo. (§ 89 ods. 3 Notárskeho poriadku).

II.A K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom notárskej komory

10. Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti s poukazom na znenie ustanovenia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (bod 6) zaoberal aj otázkou, či účinnú ochranu práv, ktorých porušenie sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala, neposkytujú iné orgány verejnej moci na základe takých právnych prostriedkoch nápravy, ktoré je možné súčasne považovať za účinné právne prostriedky ochrany namietaného porušenia jej práv zaručených ústavou, ako i dohovorom.

11. Ak bola sťažovateľka toho názoru, že využila všetky zákonné možnosti na domáhanie sa ochrany svojich v sťažnosti označených práv a nemá inú možnosť domôcť sa nápravy než prostredníctvom sťažnosti podanej ústavnému súdu, nie je tomu tak, pretože bola oprávnená, ale aj povinná [vzhľadom na princíp subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy)] pred podaním sťažnosti na prietahy ústavnému súdu využiť právne prostriedky, ktoré jej zákon na jej ochranu poskytuje. Preto ak sťažovateľka tvrdí nečinnosť notárskej komory a prietahovosť jej postupu v súvislosti s jej vyčiarknutím zo zoznamu notárov, bolo jej povinnosťou ešte pred tým, ako sa obrátila na ústavný súd, požiadať podľa § 89 ods. 3 druhej vety Notárskeho poriadku ministerstvo o prešetrenie jej sťažnosti.

12. Nevyužitie právneho prostriedku ochrany v sťažnosti označených práv postupom podľa § 89 ods. 3 druhej vety Notárskeho poriadku nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti (bod II.A) odmietol pri jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Ako obiter dictum ústavný súd dopĺňa, že podľa jeho ustálenej judikatúry k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj k právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru účelom uvedených práv je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania, čím treba rozumieť predovšetkým právoplatné skončenie (rozhodnutie) príslušného konania. Okamihom právoplatného skončenia určitého konania je právna neistota odstránená a účel uvedených práv naplnený. Ak je sťažnosť proti „inému zásahu“ (čl. 127 ods. 1 ústavy) v podobe zbytočných prietahov podaná v čase, keď už bolo konanie, v ktorom k takýmto prietahom malo dochádzať, právoplatne skončené, treba takú sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú (tak výslovne II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 104/03, vo výsledku zhodne aj I. ÚS 235/03, I. ÚS 6/03, I. ÚS 16/04, z posledného obdobia napr. III. ÚS 557/2013, IV. ÚS 307/2013).

14. Keďže k samotnému vyčiarknutiu sťažovateľky zo zoznamu notárov došlo zo strany prezídia notárskej komory k 31. decembru 2015 a ústavná sťažnosť sťažovateľky

bola ústavnému súdu doručená 7. marca 2016, bolo by jej sťažnosť v tejto časti potrebné bez ohľadu na závery ústavného súdu týkajúce sa nedostatku jeho právomoci na prerokovanie sťažnosti (bod 12) v zmysle citovanej judikatúry považovať za zjavne neopodstatnenú, čo by odôvodňovalo i jej odmietnutie v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej oneskorenosť.

II.B K namietanému porušeniu čl. 30 ods. 4 ústavy postupom notárskej komory

15. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti taktiež žiadala, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy.

16. Jedným zo spôsobov zániku výkonu notárskeho úradu v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 Notárskeho poriadku je i jeho zánik ex lege bez ingerencie štátu na základe objektívnej právnej skutočnosti, t. j. v dôsledku dosiahnutia veku 67 rokov.

V kontexte uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že predmetná skutočnosť – zánik výkonu notárskeho úradu v dôsledku dosiahnutia veku 67 rokov – bola sťažovateľke zo strany ministerstva listom č. 27934/2015/52 z 25. júna 2016 riadne oznámená. Samotné „administratívne“ vyčiarknutie sťažovateľky zo zoznamu notárov prezídiom notárskej komory podľa § 32 písm. c) Notárskeho poriadku má len evidenčný charakter uložený prezídiu notárskej komory zákonom a notárska komora pri tomto administratívnom postupe nevykonáva žiadnu rozhodovaciu činnosť, a teda ani nevydáva žiadnu formu rozhodnutia, ktorá by sa následne mala sťažovateľke doručovať.

17. Podľa názoru ústavného súdu je obsahom základného práva zaručeného čl. 30 ods. 4 ústavy iba prístup k voleným a iným verejným funkciám, t. j. možnosť nediskriminačného uchádzania sa o takéto funkcie, a nie aj právo na zotrvanie v týchto funkciách (II. ÚS 796/00).

Základné právo sťažovateľky priznané jej čl. 30 ods. 4 ústavy na prístup k funkcii notárky za rovnakých podmienok bolo teda naplnené momentom jej vymenovania do tejto funkcie. Podľa názoru ústavného súdu vyčiarknutie sťažovateľky zo zoznamu notárov v dôsledku zániku výkonu notárskeho úradu v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 písm. c)

Notárskeho poriadku v tomto zmysle nemožno považovať za akt odopretia prístupu k tejto funkcii, a preto ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi v tomto smere nosnou argumentáciou sťažovateľky a možnosťou porušenia základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 30 ods. 4 ústavy.

Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (bod II.B) v zmysle ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

18. Nad rámec uvedeného ústavný súd – v nadväznosti na sťažovateľkou tvrdenú argumentáciu ohľadom vzájomného nesúladu ustanovení § 14 ods. 1 písm. d) a § 32 písm. c) Notárskeho poriadku – dodáva, že podľa čl. 125 ods. 1 ústavy má ústavný súd právomoc konať o súlade právnych predpisov v osobitnom type konania v prípadoch tam uvedených, a nie v inom type konania, ako je napríklad konanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto odmietol túto časť sťažnosti (bod II.B) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde i z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

19. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

20. Ústavný súd na záver taktiež poznamenáva, že v zmysle ustanovenia § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa k návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľky advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom. Ústavný súd v zhode so svojou skoršou judikatúrou považuje za potrebné zdôrazniť, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu vymedzenom splnomocniteľom, pričom splnomocniteľ uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje.

Splnomocnenie doručené sťažovateľkou spolu s ústavnou sťažnosťou vykazovalo i vadu neurčitosti, keďže v ňom nebolo vymedzené, akej veci sa (v konaní pred ústavným

súdom) týka, a teda tu bol daný dôvod i na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2017